

Deklaracja Polityczna XIV Konferencji Politycznej CEPLI

Wzmocnienie Europy poprzez władze lokalne szczebla pośredniego

W Hanowerze, w kluczowym momencie dla Europy, my — przedstawiciele władz lokalnych szczebla pośredniego (prowincjonalnego) — ponownie potwierdzamy nasze wspólne zaangażowanie na rzecz Europy opartej na zasadzie pomocniczości, spójności terytorialnej oraz partnerstwie lokalnym.

W czasie, gdy Unia Europejska dokonuje przeglądu Wieloletnich Ram Finansowych oraz przyszłości Polityki Spójności, zgodnie domagamy się uznania, że *Landkreise, Powiaty, Judete, Provincias, Province, Rayony, Départements* są najbliższą administracją Europy. To właśnie na poziomie pośrednim — blisko mieszkańców, wspólnot gminnych i poszczególnych regionów — europejskie ambicje nabierają realnego kształtu.

Europa znajduje się na rozdrożu. W obliczu globalnej konkurencji, kryzysu klimatycznego, przemian demograficznych, niestabilności geopolitycznej oraz rosnącego oczekiwania sprawiedliwości społecznej i równowagi terytorialnej, Polityka Spójności musi zostać na nowo przemyślana jako rzeczywista strategia oparta na zarządzaniu wielopoziomowym i partnerstwie. Powinna być inkluzywna nie tylko w zakresie podziału środków, ale również w wizji i systemie zarządzania.

W wielu państwach członkowskich — zwłaszcza w Europie Środkowej i Wschodniej — praktyczne wdrażanie zasady pomocniczości pozostaje ograniczone lub jest politycznie kontestowane. Tym pilniejsza jest potrzeba wspierania rzeczywistej decentralizacji oraz wzmocniania zarządzania na poziomie pośrednim w całej Unii.

Wzywamy do:

- obowiązkowego wdrożenia zasady partnerstwa, gwarantującego, że władze lokalne szczebla pośredniego będą nie tylko uczestniczyły w konsultacjach, ale będą współodpowiedzialne za projektowanie, zarządzanie i ocenę Polityki Spójności;
- bezpośredniego dostępu do funduszy unijnych dla władz prowincjonalnych (w Polsce – powiatowych), bez zbędnych pośredników, co zmniejszy obciążenia biurokratyczne i zwiększy efektywność wdrażania, a jednocześnie wesprze rozwój potencjału instytucjonalnego tam, gdzie władze lokalne szczebla pośredniego zmagają się z ograniczeniami strukturalnymi;
- elastycznego i zorientowanego terytorialnie podejścia do rozwiązywania problemów strukturalnych, opartego na unikalnej wiedzy władz lokalnych poziomu pośredniego;
- uznania prowincji za strategicznych aktorów w realizacji polityk unijnych, zwłaszcza w kontekście zarządzania transformacji – zielonej, cyfrowej i demograficznej – oraz budowania odporności gospodarczej;
- traktowania rezyliencji terytorialnej jako zasady horyzontalnej Polityki Spójności, wspierającej społeczności zdolne do adaptacji i reagowania na kryzysy poprzez lokalnie zakorzenione rozwiązania;

- zapewnienia stabilności i ciągłości instytucjonalnej na szczeblu lokalnym i pośrednim, szczególnie w państwach przechodzących przemiany polityczne lub reformy administracyjne;
 - wzmocnienia instytucjonalnego i finansowego władz lokalnych i pośrednich, by mogły skutecznie wspierać konkurencyjność przedsiębiorstw, dostępność usług oraz spójność terytorialną;
 - dalszego uproszczenia zasad finansowania unijnego, w tym szerszego wykorzystania narzędzi zdecentralizowanego zarządzania funduszami i ograniczenia biurokratycznych obciążeń.
- Wszystkie fundusze unijne powinny być uznane za zgodne z zasadami pomocy publicznej.

Wzywamy również do stosowania zasady „aktywnej pomocniczości” jako zasady przewodniej — zapewniającej nie tylko przekazanie kompetencji władzom lokalnym i pośrednim, ale także zaufanie, autonomię i zasoby niezbędne do ich skutecznego wykonywania.

Dziś, w momencie projektowania Polityki Spójności po 2027 roku, wzywamy Komisję Europejską oraz państwa członkowskie do uznania, że powodzenie projektu europejskiego zależy od zaangażowania wszystkich szczebli zarządzania. Przyszłość spójności nie może być tworzona za zamkniętymi drzwiami na poziomie krajowym. Musi być współtworzona z tymi, którzy są najbliższymi obywateli — zgodnie z zasadą pomocniczości.

Mamy świadomość, że nowa sytuacja geopolityczna oraz wyzwania gospodarcze o globalnym charakterze wymagają współpracy w nowych obszarach działania. Wzywamy państwa członkowskie oraz instytucje UE do przeznaczenia dodatkowych, niezbędnych środków budżetowych w ramach Wieloletnich Ram Finansowych od 2028 roku.

W tym duchu zobowiązujemy się do współtworzenia odnowionej Polityki Spójności — mądrzejszej, bardziej ekologicznej, sprawiedliwszej i bardziej demokratycznej. Takiej, która będzie kontynuacją europejskiej solidarności i odpowie na potrzeby przyszłych pokoleń.

Z Hanoweru ponownie potwierdzamy: bez silnych władz lokalnych szczebla pośredniego — niezależnie od ich nazw i struktur — nie może być silnej Europy. Niech zasada pomocniczości nie będzie poddawana w wątpliwość, lecz niech stanie się filarem odnowionej i zjednoczonej Unii.

Hanower, 20 maja 2025 r.